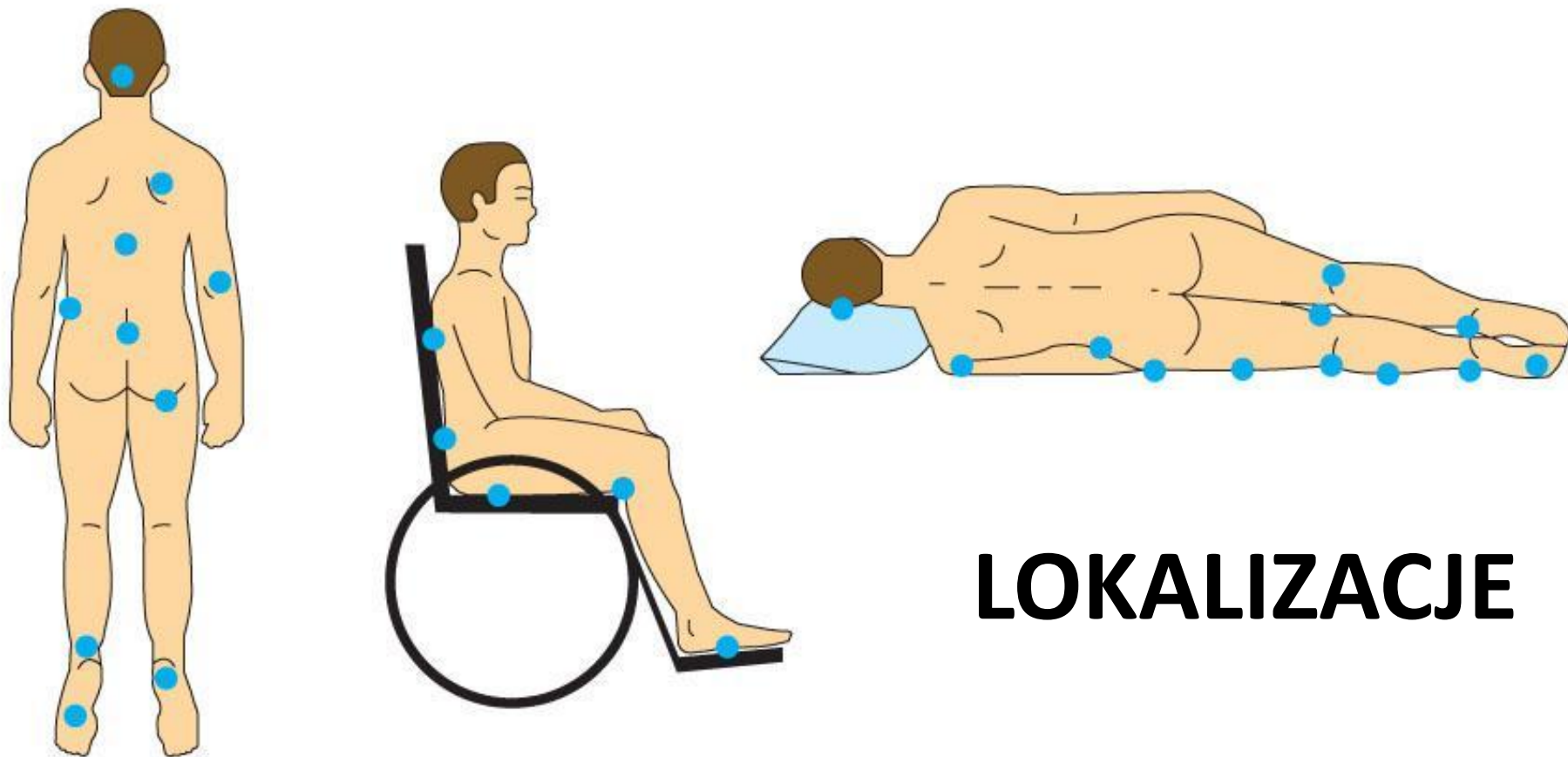

ODLEŻYNY

Odleżyna to miejscowa
martwica tkanek,
która powstaje na skutek
zamknięcia **krażenia**,
z powodu bezpośredniego
ucisku na naczynia

LOKALIZACJE

Okolica krzyżowa, krętarze większe kości udowych (okolice bioder), pięty, kostki boczne, guzy kulszowe (okolice pośladków) i uszy

NAJBARDZIEJ NARAŻENI NA POWSTAWANIE ODLEŻYN CHORZY

- z oddziałów **OIOM** - nieprzytomni, zatruci lekami oraz pod wpływem narkotyków,
- przyjmujący leki **przeciwbólowe**,
- **sparaliżowani** (z całkowitą niemożnością wykonywania ruchu),
- z nietrzymaniem moczu prowadzącym do zwiększonej **wilgotności** i zanieczyszczenia skóry,
- starsi, zwłaszcza ze **złamaniami** kości udowej,
- ze zmianami neurologicznymi, tzw. pacjenci **neurologiczni**,
- ze schorzeniami układu **sercowo-naczyniowego**, np. z zawałem serca,
- z **odwodnieniem** organizmu, spowodowanym biegunką, wymiotami, gorączką, zażywaniem leków diuretycznych,
- z **nadciśnieniem** tętniczym - wartości przekraczające 140/90
- po zabiegach **operacyjnych**, z powodu stosowania tradycyjnych środków opatrunkowych, takich jak opatrunek gazowy czy woda utleniona.

**STOPNIE
ZAAWANSOWANIA
ODLEŻYN
według Torrance'a**

Stopień I

Rumień blednący pod wpływem lekkiego ucisku.
Skóra i mikrokrążenie nieuszkodzone.

STOPNIE ZAAWANSOWANIA ODLEŻYN według Torrance'a

Stopień II

Rumień nie ustępujący pod wpływem ucisku.
Może pojawić się powierzchniowy obrzęk,
uszkodzenia naskórka i pęcherze.

STOPNIE ZAAWANSOWANIA ODLEŻYN według Torrance'a

Stopień III

Uszkodzenie pełnej grubości skóry do granicy z tkanką podskórną. Brzegi rany są dobrze odgraniczone, otoczone obrzękiem i rumieniem.

STOPNIE ZAAWANSOWANIA ODLEŻYN według Torrance'a

Stopień IV

Owrzodzenie w obrębie skóry i tkanki podskórnej. Martwica tkanki tłuszczowej spowodowana jest zapaleniem i zakrzepicą małych naczyń.

STOPNIE ZAAWANSOWANIA ODLEŻYN według Torrance'a

Stopień V

Owrzodzenie w obrębie tkanki mięśniowej, z martwicą. Zniszczenie może także obejmować stawy i kości.

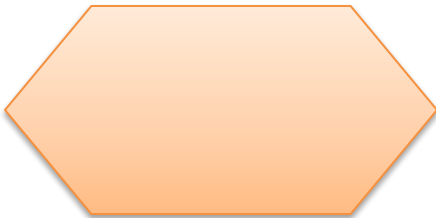
OCENA ZAAWANSOWANIA RANY ODLEŻYNOWEJ ZA POMOCĄ JEJ BARWY

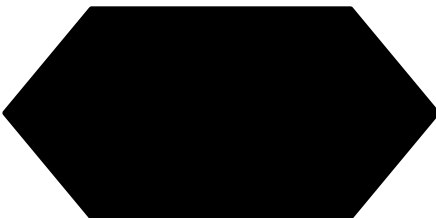
- **rana różowa** – rana w fazie naskórkowania, stopnia II.

- **rana czerwona** – rana ziarninująca, odleżyna stopnia III.

- **rana żółta** – rozpływne, żółte tkanki martwicze, IV stopień odleżyny.

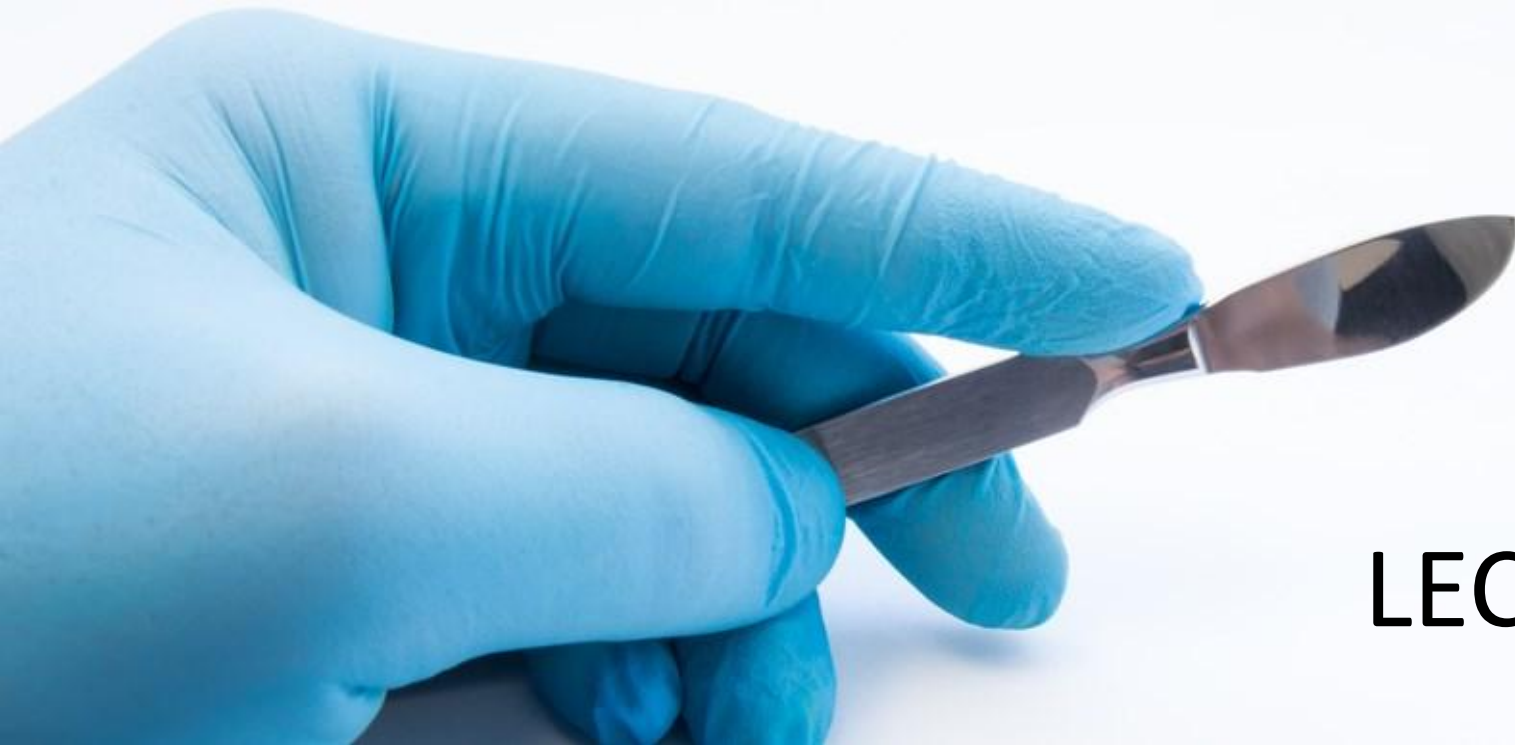

- **rana czarna** – czarna, sucha martwica. V lub IV stopień odleżyny.

PROFILAKTYKA

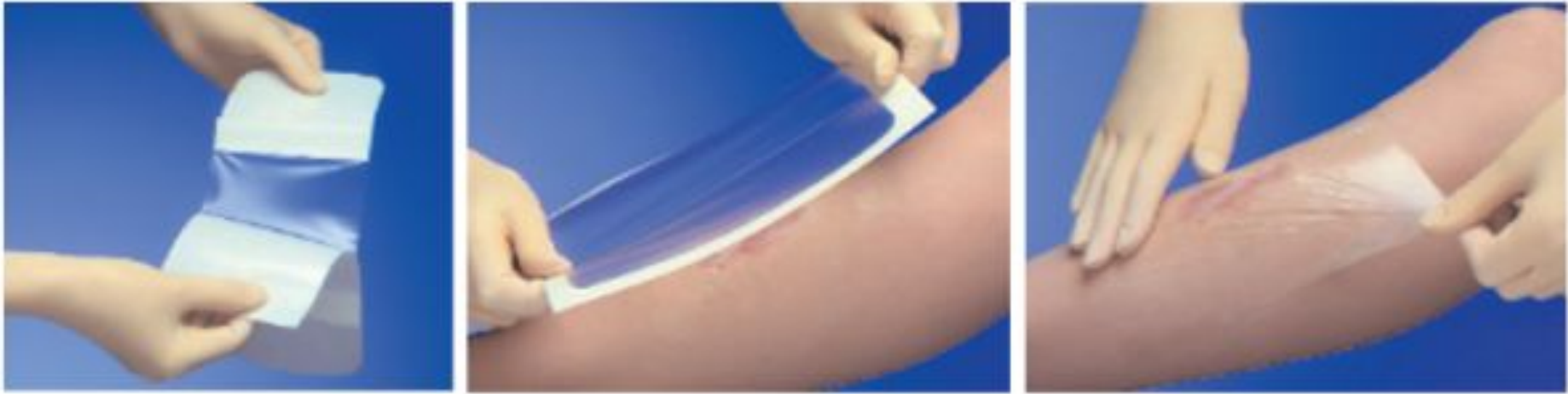
Stosowanie **materaców** przeciwodleżynowych, zwłaszcza zmiennociśnieniowych, regularna **zmiana pozycji** chorego w łóżku (zwykle co 2 godziny), odpowiednia **bielizna** pościelowa i osobista, pielęgnacja skóry (**natłuszczanie**), **kontrola objawów**

LECZENIE

- **opatrunki** przeciwoodleżynowe, w zależności od stopnia zaawansowania odleżyn
- u chorych z bardzo rozległą i głęboką odleżyną (V stopnia), z obecnością dużej martwicy wskazane jest **chirurgiczne opracowanie rany**

RODZAJE OPATRUNKÓW PRZECIWODLEŻYNOWYCH

- **Błony poliuretanowe** (Bioclusive, Opsite, Comfeel, Tegaderm) cienkie, elastyczne, stosowane na odleżyny **jałowe, suche** lub z **niewielkim wysiękiem**, wymiana następuje co kilka dni

RODZAJE OPATRUNKÓW PRZECIWODLEŻYNOWYCH

- **Gąbki poliuretanowe** (Tielle, Allevyn) mają właściwości oczyszczające i pochłaniające **wydzielinę**, wymieniane co kilka dni, w zależności od wielkości wysięku

RODZAJE OPATRUNKÓW PRZECIWODLEŻYNOWYCH

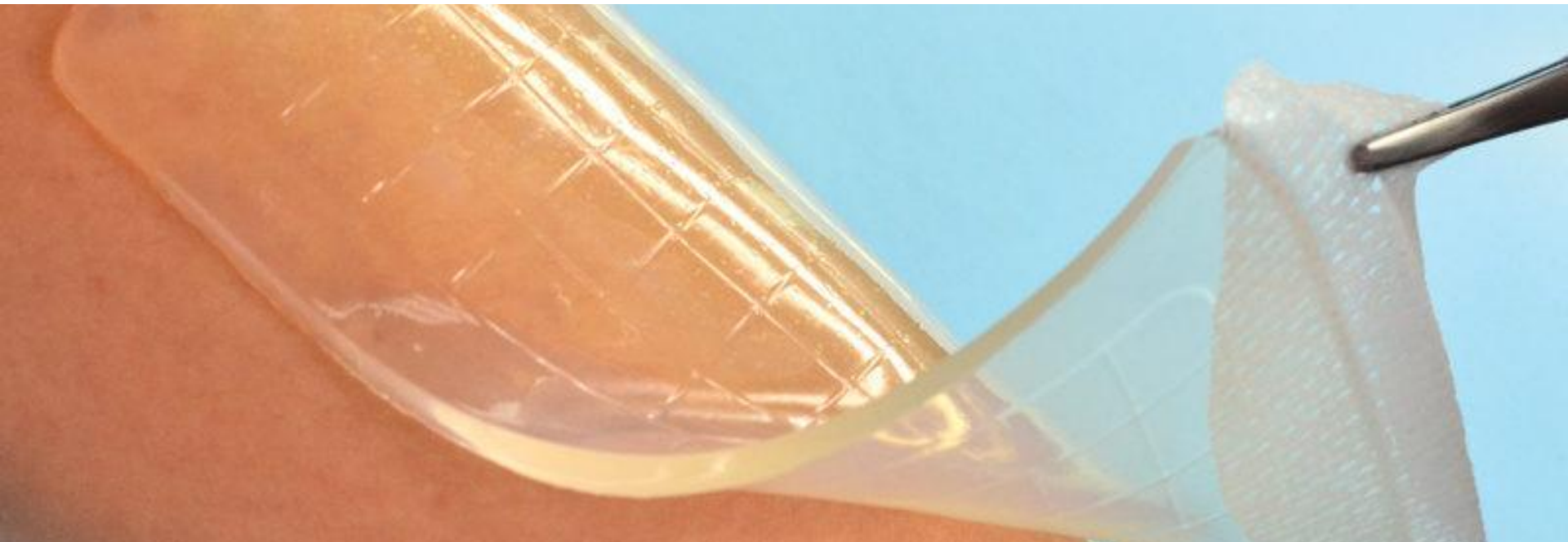
- **Hydrokoloidy** (Comfeel, Granuflex) można stosować na rany z **martwicą**, wymieniane co 1-7 dni w zależności od wysięku

RODZAJE OPATRUNKÓW PRZECIWODLEŻYNOWYCH

- **Alginianowe** (Kaltostat, Kaltogel, Sorbsan, Sorbalgon) dobrze chłoną, w kontakcie z raną zmieniają strukturę na żelową, zastosowanie w ranach **czystych** z wysiękiem. Nie powinno się ich stosować do ran suchych. Posiadają właściwości hemostatyczne. Stosuje się do 12 godzin.

RODZAJE OPATRUNKÓW PRZECIWODLEŻYNOWYCH

- **Hydrożele** (Aqua-gel, Intrasite-gel) utrzymują wilgotność, ułatwiają proces oczyszczania, wymiana 1-2 razy na dobę, przy ranach czystych rzadziej, co kilka dni

RODZAJE OPATRUNKÓW PRZECIWODLEŻYNOWYCH

IODOSORB Powder

- **Dekstranomery** (Acudex, Debrisan) stosowane w **głębokich zainfekowanych** ranach, wymiana zwykle, co 1-2 dni

RODZAJE OPATRUNKÓW PRZECIWODLEŻYNOWYCH

- Środki **enzymatyczne** (Fibrolan, Iruxol) rozpuszczają martwicę, nie działają na prawidłowe tkanki
- Środki **antyseptyczne**: Powidyna (Polseptol – maść), Bactigras (opatrunki), Metronidazol w żelu, woda utleniona, chloramina, Octenisept w płynie

Literatura

- Opieka paliatywna dla wolontariuszy, Stowarzyszenie Wspierania Opieki Paliatywnej, Poznań, 2008
- http://www.stopacukrzycowa.com/leczenie_ran_odlezynowych.html
- <https://zobaczzrozum.wordpress.com/2013/03/16/rodzaje-opatrunkow-stosowanych-na-odlezyne/>